

**TUMAČENJE O OBVEZNOSTI PRIMJENE KOLEKTIVNOG UGOVORA O PRAVIMA I
OBAVEZAMA POSLODAVACA I RADNIKA ZA DJELATNOST TRGOVINE U FEDERACIJI BIH
(„SLUŽBENE NOVINE FBIH“ BROJ 85/21)**

Komisija za tumačenje Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika za djelatnost trgovine u FBiH („Službene novine FBiH“ broj 85/21) u sastavu od po dva predstavnika potpisnika navedenog Kolektivnog ugovora daju tumačenje u vezi sa primjenom navedenog Kolektivnog ugovora a na zahtjev dostavljen od Sindikata radnika trgovine i uslužnih djelatnosti STBIH.

Pitanje glasi: Da li se Kolektivni Ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika za djelatnost trgovine u FBiH („Službene novine FBiH“ broj 85/21) primjenjuje na sve kompanije iz oblasti trgovine bez obzira da li su ili nisu članice Udruženja poslodavaca Fedearcije BiH?

U vezi navedenog pitanja Komisija daje sljedeće tumačenje:

Kolektivni Ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika za djelatnost trgovine u FBiH („Službene novine FBiH“ broj 85/21) potpisan je na osnovu člana 137., 138. stav 2. i 141. Zakona o radu FBiH od strane Udruženja poslodavaca Federacije BiH/Grupacija poslodavaca za djelatnost trgovine pri Udruženju poslodavaca Federacije BiH i Sindikata radnika trgovine i uslužnih djelatnosti STBIH.

Prema članu 3. Kolektivnog Ugovora, navedeni Kolektivni ugovor se primjenjuje na sve kompanije u djelatnosti trgovine iz važeće Klasifikacije djelatnosti BiH 2010 bez obzira na strukturu vlasništva i bez obzira da li su ili nisu članice Udruženja poslodavaca FBiH.

Navedena odredba je u skladu sa članom 11. i članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda koja je sastavni dio Ustava BiH.

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u članu 11. definiše da svako ima pravo na slobodu udruživanja s drugima, uključujući pravo da osniva sindikat i učlanjuje se u njega radi zaštite svojih interesa, te da se ova prava neće ograničavati. Članom 14. je propisano da je uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj Konvenciji zagarantovano, bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza s nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status, **odnosno zabranjuje se diskriminacija svakog prava koje zakon predviđa.**

U članu II/2 Ustava BiH utvrđeno je da se prava i slobode koje su propisane Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenim Protokolima direktno primjenjuju u BiH, te da ovi akti imaju prioritet nad svim drugim zakonima.

Član 3. Kolektivnog ugovora odnosno primjena Kolektivni ugovor na sve kompanije za djelatnost trgovine na teritoriju FBiH je u skladu sa stavom 3. člana 8. Zakona o radu. Navedenom odredbom propisana je zabrana nejednakog postupanja prema radnicima uzrokovano po osnovu članstva ili nečlanstva u sindikatu kojim se radnik stavlja u nepovoljniji položaj u odnosu na istu ili sličnu situaciju.

Kolektivni ugovor predstavlja okvir za uređenje radnih odnosa i uslova poslovanja s ciljem postizanja ujednačenih i viših standarda poslovanja u sektoru trgovine te ima za cilj suzbijanje nelojalne konkurencije.

Također, primjena Kolektivnog ugovora na sve kompanje iz oblasti trgovine je u skladu sa članom 2. Zakona o zabrani diskriminacije prema kojem se pod diskriminacijom smatra svako različito postupanje uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditet, starosna dob, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i spola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, spolnih karakteristika, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života.

Iz navedenog proizilazi da svako različito postupanje ili neopravdano pravljenje razlike prema jednom licu ili grupi s obzirom na njihova lična svojstva jeste diskriminacija i u pravilu se ogleda u isključivanju, ograničavanju ili davanju prednosti.

Također, brojni primjeri iz sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava pokazuju da su sudske presude bile u korist osoba nad kojima je izvršena diskriminacija po osnovu članstva ili ne članstva u sindikatu odnosno udruženju.

Imajući u vidu da su Kolektivnim ugovorom za djelatnost trgovine, definisana minimalna prava radnika koja nisu definisana Zakonom o radu FBiH i koja je shodno Zakonu potrebno definisati Kolektivnim ugovorom, član 3. Kolektivnog ugovora je u skladu sa Evropskom Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Evropskom socijalnom poveljom, Konvencijama MOR-a, Međunarodnim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima te Ustavom BiH i FBiH.

KOMISIJA ZA TUMAČENJE KOLEKTIVNOG UGOVORA

Sanja Ćorić, Udruženje poslodavaca Federacije BiH /Grupacija poslodavaca za djelatnost trgovine

Fikret Plivičić, Sindikat radnika trgovine i uslužnih djelatnosti STBIH